

Alþingi
b.t. efnahags- og skattanefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 15. desember 2008

0812692SA/GB
Tilv.: 309

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um lífeyrissjóði, 219. mál

Ofangreint frumvarp hefur ekki enn verið sent til Sambandi íslenskra sveitarfélaga. Sambandið telur engu að síður mikilvægt að koma að eftirfarandi athugasemd um ofangreint frumvarp.

Sambandið leggur til að við 10. gr. frumvarpsins bætist nýr stafliður, sem verður a-liður, svohljóðandi:

2. tl. 1. mgr. 36. gr. laganna orðist svo: Í skuldabréfum og víxlum sveitarfélaga og Lánasjóðs sveitarfélaga ohf. og skuldabréfum og víxlum sem tryggð eru með ábyrgð þessara aðila.

Skýring:

Breytingartillagan felur í sér að skuldabréf sem gefin eru út af fyrirtækjum með ábyrgð sveitarfélaga eða af Lánasjóði sveitarfélaga ohf. flokkist hjá lífeyrissjóðunum eins og skuldabréf sem gefin eru út af sveitarfélögum sjálfum. Auk þess felur tillagan í sér að víxlar útgefnir af þessum aðilum flokkist eins og skuldabréf. Er þetta til samræmingar við 1. tl. sömu málsgreinar, sem fjallar um skuldaviðurkenningar ríkissjóðs og skuldaviðurkenningar sem tryggðar eru með ábyrgð hans.

Rökstuðningur:

Ástæða breytingartillögunnar er sú að sveitarfélögin og ýmis félög í þeirra eigu hafa á undanförunum árum í vaxandi mæli nýtt Lánasjóð sveitarfélaga sem milligönguaðila á skuldabréfamarkaði í stað þess að gefa sjálf út skuldabréf til að fjármagna framkvæmdir. Innlend skuldabréfaútgáfa sveitarfélaganna og fyrirtækja í eigu þeirra hefur því dregist saman en skuldabréfaútgáfa lánasjóðsins aukist að sama skapi. Í ljósi breyttra aðstæðna á markaði þykir ekki ólíklegt að fyrirtæki í eigu sveitarfélaganna muni hugsa sér að leita meira á innlandan skuldabréfamarkað og er eðlilegt að þau falli í sama fjárfestingaflokk og skuldabréf útgefin af sveitarfélögum sjálfum þegar skuldabréfin eru tryggð með ábyrgð sveitarfélaganna.

Lánasjóðurinn getur eingöngu lánað til sveitarfélaga eða fyrirtækja þeirra gegn ábyrgð sveitarfélaga eða sveitarfélaga og ríkissjóðs ef ríkissjóður er meðeigandi í félaginu. Í engu tilfalli er lánað til aðila sem að einhverju leyti er í eigu einkaaðila enda er sveitarfélögum óheimilt að ábyrgjast skuldbindingar slíkra félaga, sbr. 6. mgr. 73. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 45/1998. Útlánasáfn sjóðsins takmarkast því við sveitarfélög.

Samkvæmt 3. mgr. 73. gr. sveitarstjórnarlaga er sveitarfélögum heimilt að veita lánasjóðnum veð í tekjum sínum sem tryggingu fyrir lánum sem það tekur og ábyrgðum sem það veitir. Stefna sjóðsins er að krefjast slíks veðs enda hefur lánasjóðurinn aldrei tapað útláni frá því að hann hóf starfsemi árið 1967 og ávallt staðið við skuldbindingar sínar. Með allt framangreint í huga eru skuldbindingar lánasjóðsins jafn öruggar og skuldbindingar sveitarfélaganna sjálfra og er því eðlilegt að flokka skuldarviðurkenningar lánasjóðsins á sama hátt og skuldarviðurkenningar sveitarfélaganna sjálfra.

Eins og fram kemur í skýringum við frumvarpið hefur átt sér stað mikil breyting á innlendum fjármagnsmarkaði eftir hrun bankakerfisins. Minnkandi framboð skuldabréfa sem útgefin eru af sveitarfélögum og falla undir núgildandi 2. tl. 1. mgr. 36. gr. laganna sem fjallar um skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga á sér þó aðrar ástæður. Skuldabréfaútgáfa sveitarfélaga og fyrirtækja í þeirra eigu hefur farið minnkandi á undanförunum árum vegna þess að þeir aðilar hafa flestir fengið betri kjör hjá Lánasjóði sveitarfélaga en með eigin skuldabréfaútgáfu.

Skuldabréf lánasjóðsins hafa til þessa flokkast með skuldabréfum fjármálafyrirtækja, sbr. 5. tl. 1. mgr. 36. gr. en ekki með skuldabréfum sveitarfélaganna. Þá flokkast skuldabréf fyrirtækja í eigu sveitarfélaga sem gefin eru út með ábyrgð þeirra ýmist undir 2. tl. eða 9. tl. sama ákvæðis. Þessi mismunandi flokkun er óeðlileg að mati Sambands íslenskra sveitarfélaga. Óskar sambandið eindregið eftir því að löggjafinn bregðist við þessari þróun með því að gera frammannefnda breytingu á 2. tl. 1. mgr. 36. gr. laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, nr. 129/1997.

Lokaorð

Tekið skal fram að sambandið kom ósk um framangreinda lagabreytingu á framfæri við fjármálaráðuneyti á undirbúningsstigi frumvarpsins. Tillagan var ekki tekin upp í frumvarpið, með þeim rökum að skuldbindingar Lánasjóðs sveitarfélaga eigi að flokkast á sama hátt og skuldbindingar annarra fjármálafyrirtækja. Að áliti Sambands íslenskra sveitarfélaga hlýtur sú afstaða að vera á misskilningi byggð enda hefur lánasjóðurinn mikla sérstöðu meðal fjármálafyrirtækja, eins og að framan hefur verið lýst. Einnig skal bent á að eiginfjárhlutfall lánasjóðsins er margfalt hærra en almennt þekkist á fjármálamarkaði.

Að áliti Sambands íslenskra sveitarfélaga er framangreind breytingartillaga til þess fallin að gera allar skuldbindingar sveitarfélaga við lífeyrissjóði jafnstæðar í stað þeirrar allt að því tilviljunarkenndu flokkunar sem nú er viðhöfð. Í ljósi þess að Lánasjóður sveitarfélaga og mörg fyrirtæki í eigu sveitarfélaga hafa mikilvægu almannaþjónustuhlutverki að gegna tekur breytingartillagan til mjög afmarkaðs hluta af skuldabréfamarkaði sem á engan hátt getur talist fordæmisgefandi.

Að lokum skal þess getið að breytingartillagan hefur verið kynnt fyrir Landssambandi lífeyrissjóða, samgönguráðuneyti, Orkuveitu Reykjavíkur og

fleiri aðilum sem tengjast málinu. Hafa viðbrögð við tillögumni verið afar jákvæð.

Virðingarfyllt
SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri